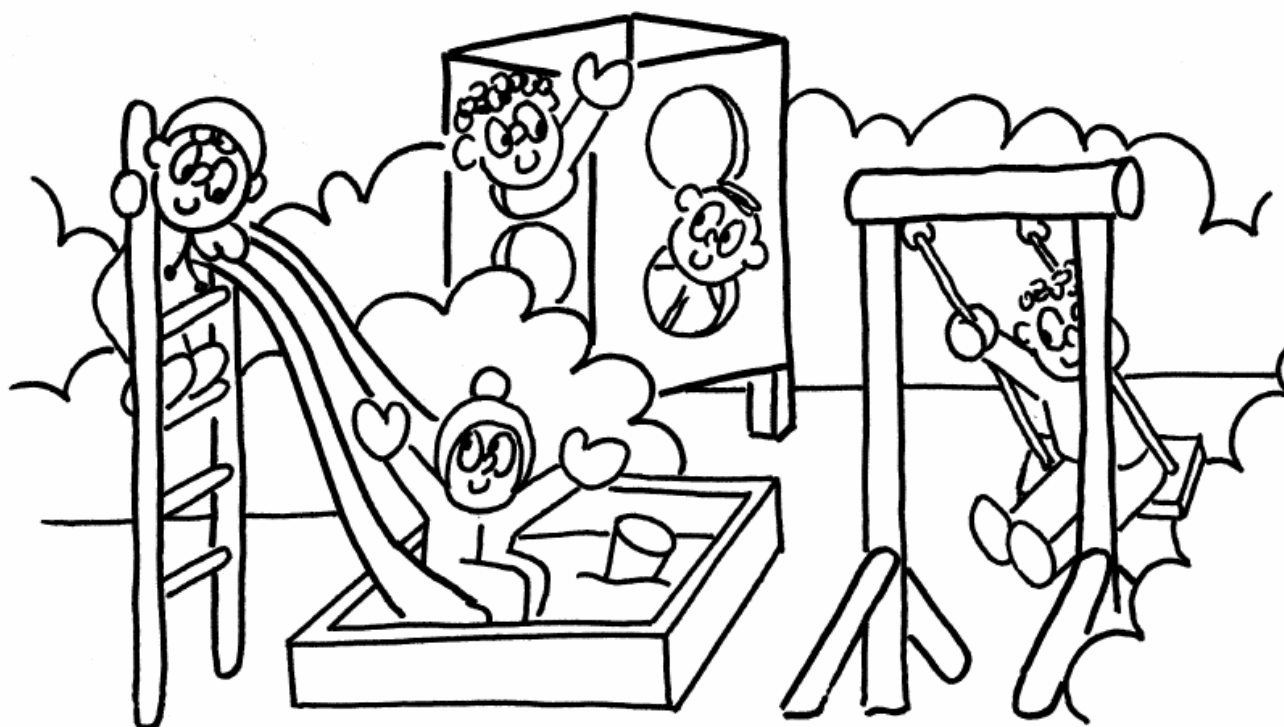

Få svar på dine spørgsmål om sikkerhed på legepladser!

Glade og muntre børn er det man oftest forbinder med en legeplads, og sådan er det heldigvis i langt de fleste tilfælde.

HER ER INGEN PROBLEMER - ELLER ER DER?

Erfaringen viser dog, at der kan opstå problemer, og derfor er det vigtigt hele tiden at tænke på ”sikkerhed på legepladser”. I nogle tilfælde får dette desværre særlig aktualitet, nemlig når der sker en alvorlig ulykke. Ad den vej kommer det sikkerhedsniveau, man skal kræve på legepladser, jævnligt til debat.

Legepladskontrollen ved Teknologisk Institut, www.legepladskontrollen.dk, bliver i sådanne sammenhænge ofte spurgt til råds eller inddraget i debatten. Vi har derfor med baggrund i mange henvendelser vurderet, at der er behov for en belysning af de hyppigst stillede spørgsmål. Disse spørgsmål samt vores svar fremgår efterfølgende. Der er her foretaget en opdeling, hvor del A belyser de forskellige fejlmuligheder, og hvorledes man kan finde fejlene, mens del B belyser, hvorfor Teknologisk Institut – og dets Legepladscertificeringen – har valgt konsekvent at tage afsæt i de europæiske standarder, som de fremgår af DS/EN 1176 og DS/EN 1177.

A: Muligheder for sikkerhedsmæssige fejl på legepladser og konstatering af fejlene

A1: Hvilke fejl kan typisk forekomme på en legeplads?

De fejl og mangler, man typisk finder på en legeplads, kan opdeles i forskellige kategorier afhængig af farlighed og art. Vi skelner her grundlæggende mellem:

- **livsfarlige** (et uheld kan få fatale følger)
- **farlige** (kan give større eller mindre lemlæstelse)
- **mindre farlige** (kan give knubs og små skader).

Derudover kan skelnes mellem *synlige fejl*, dvs. hvor en øvet legepladsinspektør - evt. med hjælp af passende testværktøj – kan konstatere fejlen ved en visuel kontrol, og *skjulte fejl*. Til de sidste hører råddannelser, som forekommer indvendigt i træ samt konstruktionsfejl, som i uheldige tilfælde kan få katastrofale følger.

Nedenfor er beskrevet forskellige fejl:

- *Fastklemning af hoved og hals (hoved- og halsklemfælder):*
Huller og åbninger, hvor børnene kan komme igennem med ben og krop, men ikke kan få hovedet med - og hvor børnene ikke kan nå jorden med fødderne
Åbninger, hvor børnene kan få halsen ned mellem fx to brædder, og hvor de ikke kan nå jorden med fødderne
Forskydelige eller bevægelige åbninger, hvor børnene kan komme i klemme (fx gulvet og sideafskærmningen på en hængebro)
- *Fastklemning af tøj:*
Snorefælder, hvor beklædningsgenstande kan sidde fast (rutschebaner, hustage og brandmandsstænger)
- *Fastklemning af hele kroppen:*
Tunneller, hvor kroppen kan sidde fast
Ophængte dele, hvor kroppen kan komme i klemme
- *Fastklemning af foden (fodfælder):* Huller og lignende, hvor en fod kan sidde fast
- *Snorefælder:* Nedadgående spidse vinkler <60 grader, dvs. steder, hvor anoraksnore, tørklæder og lign. kan sidde fast
- *Faldfælder:* Ingen stødabsorberende faldunderlag i stødområdets udstrækning, hårde genstande i faldrummet, for høje legeredskaber, manglende sideafskærmninger, faldværn eller håndlister
- *Manglende konstruktionsintegritet:* Fx manglende styrke og stabilitet pga. fejl i konstruktionen eller råd og manglende vedligehold
- *Fingerklemfælder:* Fx en revne, hvor børnene kan få fingrene i klemme
- *Spidse genstande:* Fx udstikkende søm og bolte og gevind, hvor man kan rive sig, eller tøjet kan hænge fast
- *Roterende dele,* hvor beklædningsgenstande kan fanges
- *Skarpe kanter og overfladeruheder,* som fx kan give splinter i fingrene
- *Løse og manglende dele:* Fx brædder og trin, der kan danne livsfarlige huller
- *Dårlig fundering,* så fx dele af legepladsredskabet synker

- *Fremmedlegemer i faldunderlag og sandkasser, som børnene kan slå eller skære sig på – eller de mindre børn kan putte i munden*
- *Fastklemningsmuligheder mellem bevægelige dele, fx fingrene i klemme ved en gynge i bevægelse*
- *Farlige materialer og stoffer, fx maling, tjære, giftstoffer mv.*
- *Uheldige adgangsveje, dvs. en uheldig udformning af de adgangsveje, der skal være for voksne*
- *Farlige bygningselementer, dvs. de dele, som ikke direkte er en del af legepladsen, fx stakit, brandtrapper og lysskakter.*

I den efterfølgende tabel er angivet eksempler på fejlenes farlighed og deres synlighed, men det skal bemærkes, at farligheden for mange fejl i høj grad afhænger af, om uheldet sker i højden eller på jorden.

Typiske fejl opdelt efter farlighed og forekomst		
Farlighed	Forekomst	
	Umiddelbare/synlige fejl (via visuel kontrol)	Skjulte fejl
Livsfarlige	Fastklemning af hoved og hals. Fastklemning af tøj på kritiske steder. Fastklemning af hele kroppen på kritiske steder. Faldfælder, hvor der er langt ned. Snorefælder, hvor børnene kan være i bevægelse fx ned ad en rutschebane Faldfælder, hvor der er langt ned, og der ligger uheldige forhindringer.	Løse brædder og trin i højden. Løse eller manglende skruer og søm i kritiske dele. Konstruktionsfejl med fare for totalsvigt. Svag fundering, som betyder at bærende stolper eller lignende pludselig kan give efter. Slidte komponenter med fare for totalsvigt Tove, som er rådne eller kan danne løkker. Råd i bærende stolper, som svækker konstruktionen.
Farlige	Fastklemning af fod eller ben. Fastklemning af fingre. Manglende fod- og håndstøtter. Manglende finish med betydning for sikkerheden. Manglende brædder (klemfælder).	Klemnings- og klipningspunkter ved bevægelige dele. Genstande i faldrummet og i stødområdet. Andre bevægelser i rummet. Hårtslående gyngesæder. Giftstoffer i sandkasser. Dæmpning af vipper og anslag ved svævebaner.
Mindre farlige	Skarpe kanter og overfladeruheder. Udvendig råd på uproblematiske dele. Manglende finish uden betydning for sikkerheden. Dårlig vedligehold uden betydning for sikkerheden. Beskidt faldunderlag.	Råd i uproblematiske dele Svag fundering af uproblematiske dele

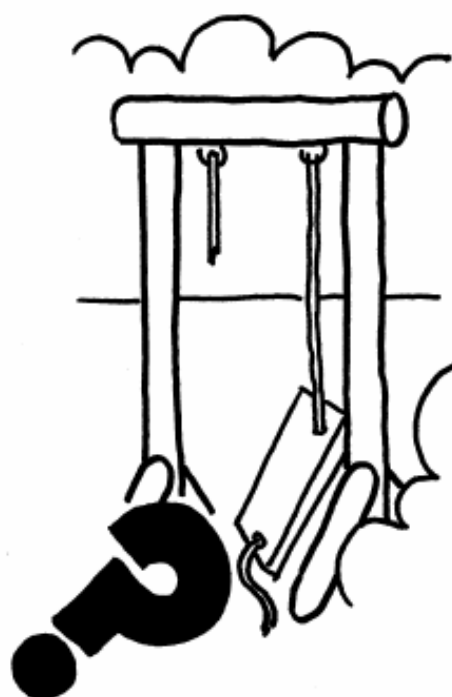
På Forbrugerstyrelsens hjemmeside kan findes mere uddybende information om forskellige legepladsredskaber og de fejl, der typisk forekommer:

<http://www.forbrug.dk>

A2: Hvordan kan man finde fejlene?

Det er ikke altid lige let at kortlægge fejlene og at finde ud af, hvor der er særligt farlige detaljer. Dels er legepladser og legepladsudstyr meget forskellige, dels er det ikke altid det, der umiddelbart ser ud til at være farligst, som reelt er det. Eksempelvis vil en tilsyneladende uskyldig revne nær en rutschebane kunne resultere i fatale ulykker, hvis f.eks. en anoraksnor kommer i klemme.

Da der let kan opstå diskussion om, hvorvidt alle fejlmuligheder er fundet, og om hvilke konsekvenser de kan få, har Teknologisk Institut og dermed Legepladscertificeringen valgt konsekvent at tage afsæt i de europæiske standarder DS/EN 1176 og DS/EN 1177 (se afsnit B) ved inspektion og gennemgang af legepladser.

A3: Er der så mange fejl ved legepladser, som man ofte hører?

Svaret hertil er desværre ”ja”. På nogle legepladser kan man konstatere både 3 og 4 forskellige fejltypen på det samme redskab. Yderligere ser man jævnligt, at der ved en senere gentaget inspektion ikke er sket de helt radikale forbedringer. Det er vurderingen, at en kraftig forbedring i høj grad fordrer information og undervisning.

A4: Hvor mange ulykker sker der på legepladserne?

Der findes ikke systematiske opgørelser over antallet af ulykker på danske legepladser, men forskellige analyser har peget på, at det samlede antal ulykker årligt ligger i størrelsesordenen 15.000. Andre undersøgelser (2001) har peget på, at 59 % skyldes fald, 27 % kontakt med en genstand og resten klemning samt forskellige overbelastninger.

A5: Hvad var årsagen til den tragiske ulykke i Århus i aug. 2004?

Teknologisk Institut kender ikke den præcise årsag til ulykken i Århus, hvor et barn blev dræbt af en nedstyrtende genstand fra et kollapsede legestativ, da vi ikke har haft lejlighed til at undersøge de aktuelle elementer, men noget tyder på, at en medvirkende årsag har været, at legeredskaber har en begrænset levetid, og at det ved redskaber af naturtræ er særlig vigtigt at sikre sig mod skjulte råddannelser. Også ved legeredskaber af andre materialer kan der opstå skader, så løbende vedligeholdelse og kontrol er vigtige forebyggende foranstaltninger, men man skal være opmærksom på, at nogle redskaber kun har begrænset holdbarhed.

A6: Hvad kan ejeren af legepladsen selv gøre for at skabe større sikkerhed på legepladsen?

Det er vigtigt, at den ansvarlige for legepladsen selv løbende er opmærksom på legepladsens sikkerhed, fx hvis der er begået hærværk, eller der på anden vis er sket skader på legepladsredskaber. Men det er også vigtigt, at man overlader inspektionen, vedligeholdelsen og renoveringen til fagfolk, som har fået den nødvendige uddannelse.

Vedligeholdelsen af legepladsen og dens redskaber er et vigtigt led i forebyggelsen af ulykker. Foruden almindelig slitage sker der ofte en uhensigtsmæssig brug af legeredskaberne, og dertil kommer eventuelle problemer med hærværk.

En forfalden legeplads har desuden den ulempe, at børnene går andre steder hen for at lege, for eksempel ud på parkeringsområdet eller gaderne.

En løbende kontrol af legepladsen og dens legeredskaber er derfor nødvendig. I den europæiske standard EN 1176 del 7 er der en anvisning og beskrivelse på 3 forskellige inspektionsformer, Rutinemæssig visuel inspektion, Driftsinspektion og Hovedinspektion, se spørgsmål A7. Bemærk, at det ikke altid er lige let at finde fejlene, og for dem, der ikke har særlige forkundskaber, vil en vis efteruddannelse ofte være nødvendig.

Endelig skal anføres, at der på Forbrugerstyrelsens hjemmeside er informeret om ansvarsforholdene vedr. legepladsers sikkerhed, se: <http://www.forbrug.dk>.

A7: Hvordan kontrollerer man og sikrer legepladsen mod fejl?

Der er mange legeredskaber – nye som gamle - med fejl og mangler, der kan forårsage alvorlige ulykker. Det understreger vigtigheden af, at alle legepladser og legepladsredskaber bliver kontrolleret (inspiceret) og vedligeholdt med passende mellemrum, fx som det er beskrevet i EN 1176 del 7. Vejledning til brug ved installation, inspektion, vedligeholdelse og drift (se afsnit B).

Med hensyn til kontrollen skelner vi mellem:

- *Rutinemæssig visuel inspektion*, der har til formål at identificere åbenlyse risikomomenter eksempelvis opstået på grund af hærværk eller almindelig slitage
- *Driftsinspektion*, der typisk foretages med 1 til 3 måneders interval. Den skal eksempelvis sikre redskabets fortsatte styrke, stabilitet og funktionsdygtighed
- *Hovedinspektion*, dvs. omfattende en årlig, grundig og systematisk gennemgang af alle legepladsens elementer.

Rutinemæssig visuel inspektion og driftsinspektion anbefales udført af personale, som har deltaget i et 1 – 2 dages kursus om legepladsers sikkerhed.

Hovedinspektionen bør udføres af en uddannet og certificeret legepladsinspektør. Teknologisk Instituts certificerede legepladsinspektører har været på en uges intensivt kursus, og har bestået en teoretisk eksamen samt fået en inspektionsrapport fra en inspiceret legeplads godkendt. Legepladsinspektøren skal derudover årligt dokumentere sin fortsatte viden ved indsendelse af rapporter, som viser, at vedkommende fortsat er i stand til at finde og beskrive de fejl og mangler på legepladsredskaberne og på legepladsen, som er beskrevet i de europæiske standarder (se afsnit B).

Den løbende vedligeholdelse bør dække alle legepladsens redskaber, men naturligvis i særlig grad dem, som kan give anledning til livsfarlige ulykker. Samtidig skal man være opmærksom på, at vedligeholdelsen ikke kun gælder selve legepladsredskaberne, men også faldunderlaget og dets udstrækning. Ved faldunderlag af sand kan materialesammensætningen med tiden have ændret sig, så det ikke længere er eftergivende i henhold til standardens krav, eller et gummimateriale kan være blevet stift på grund af alder og vejrlig.

A8: Hvad kan man gøre, hvis pengene til renovering ikke kan slå til?

Har man fået gennemført en inspektion af en ældre legeplads vil det ofte vise sig, at der er mange fejl, når den skal overholde de europæiske legepladsstandarder DS/EN 1176 og DS/EN 1177 (se afsnit B). Hvis resultatet af inspektionen ser broget ud, får dette desværre nogle ansvarlige til straks at nedlægge legepladsredskaberne og i nogle tilfælde hele legepladsen.

En bedre løsning for børnene vil ofte være i første fase at sætte ind mod de fejl, der kan være livsfarlige eller særligt farlige. Herefter laves en flerårig renoveringsplan for, hvornår og hvordan de øvrige fejl udbedres. De europæiske standarder skelner imidlertid ikke mellem fejlenes farlighed. Derfor har Teknologisk Institut valgt at tilbyde en efterfølgende opdeling af fejlenes karakter således, at der kan udarbejdes renoveringsplaner, som også tilgodeser de økonomiske forhold.

I renoveringsplanerne indgår vurderinger af fejlenes farlighed som fx kvælningsrisiko, fare for fald på uegnet underlag, og redskaber, der har særlige konstruktive problemer; eksempelvis på grund af manglende vedligehold, slitage, nedbrudt træ, forkert materialevalg osv. (se i øvrigt spørgsmål A1).

Hensigten med vurderingen er at gøre det mere overskueligt for den enkelte institution at planlægge renoveringen af legepladsen samt at få et overblik over, hvilke redskaber og andre forhold på den pågældende legeplads, der har så alvorlige fejl, at redskabet bør afspærres, indtil udbedring er foretaget.

Teknologisk Institut arbejder i øjeblikket på at udvikle kurser for legepladsinspektører uddannet og certificeret hos Teknologisk Institut, så også de kan tilbyde efterfølgende opdeling af fejlenes karakter og evt. udarbejdelse af renoverings- og vedligeholdelsesplaner.

A9: Kan man tage hensyn til, at fejlene ikke er lige farlige for børnene?

Teknologisk Institut har valgt at udføre inspektion og inspektionsrapport med konsekvent afsæt i de europæiske standarder og tilbyde supplerende ”renoveringsplaner”, hvor der kan tages hensyn til fejlenes farlighed, jf. spørgsmål A8.

A10: Kan man tage hensyn til, at børnene opholder sig mere i nogle områder af legepladsen eller legeredskabet end andre?

De europæiske standarder (se afsnit B) giver ikke grundlag for at vurdere sandsynligheden for, hvor børnene befinder sig på legepladsen eller på det enkelte legeredskab. Derfor er der ikke noget umiddelbart grundlag for at vægte sandsynligheden for, at fejlene forekommer og eksempelvis se bort fra en fejl, fordi børnene ikke umiddelbart kommer der.

Der synes heller ikke at forekommer andre veldokumenterede grundlag for en sådan vægtning. Yderligere viser erfaringen, at børnene i dagens Danmark ofte ikke holder sig inden for de umiddelbart forventede rammer, hvilket jævnlige underbygges af udsagn fra børneinstitutioner og andre med tæt indsigt i børnenes adfærd på legepladser. Her kan både børnenes forskellige baggrund og børneinstitutionens overvågning af børnene spille ind.

Teknologisk Institut har derfor konsekvent valgt, at alle legepladsinspektører uddannet og certificeret hos Teknologisk Institut, udarbejder inspektionsrapporterne med afsæt i de europæiske standarder, og ikke at lade individuelle vurderinger afgøre, om man kan nedprioritere en fejl.

A11: Kan man tage hensyn til, at nogle redskaber har større legeværdi for børnene end andre?

Dette indgår ikke i de europæiske standarder (se bilag B), og der findes desværre ikke nogle bredt anerkendte forskrifter, som giver anledning til, at man på en objektiv og saglig måde kan inddrage det i vurderingen af en renoveringsplan. Det vil naturligvis af hensyn til børnenes tarv være meget nyttigt med et sådant supplerende værktøj, men det forudsætter både, at man gennem forskning får et objektivt grundlag herfor, og at man får opstillet en klar og entydig vurderingsmåde. Vi finder det derfor mest rigtigt, om et sådant arbejde gennemføres som et supplement til standarderne, dvs. så det opnår accept via de formelle hørings- og afstemningsregler, der gælder for det europæiske standardiseringsarbejde.

Teknologisk Institut har derfor konsekvent valgt ikke at lade legeværdien indgå i inspektionsrapporten. Med basis i inspektionsrapporten og en eventuel renoveringsplan, se spørgsmål A8 og A9, udarbejder vi som tidligere nævnt gerne en supplerende vurdering i tæt samspil med de personer, der har ansvaret for legepladsen. Vi har også deltaget i indledende tiltag med henblik på etablering af et fremtidigt grundlag, men resultaterne herfra underbygger vores opfattelse af, at dette fordrer en større og systematisk forsknings-/udviklingsindsats, og at det vil have forholdsvis lange udsigter, inden der foreligger et tilstrækkeligt grundlag for en objektiv vurdering.

A12: Kan man mærke legepladserne med, hvor sikre de er?

Der har i forskellige sammenhænge været peget på, at det kunne være en fordel, om legepladserne var mærket, så man kan se, hvor sikre de er. Yderligere vil en sådan mærkningsordning og en løbende kontrol kunne tilskynde til, at legepladserne løbende forbedres. I den forbindelse har Minister Henriette Kjær, Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender etableret et udvalg, som bl.a. skal se nærmere på det.

B: Dokumenterede grundlag for vurdering og certificering af legepladsudstyr og legepladser

B1: Hvilket grundlag kan benyttes til at finde fejl og stille krav til legepladser?

I Danmark har der gennem en årrække været arbejdet på at etablere et grundlag for vurdering af legepladser, og i 1980'erne blev der nedsat et egentligt standardiseringsudvalg (DS S230) med henblik på udarbejdelse og udgivelse af en dansk standard. Dette udmøntede sig sidst i 1980'erne (1988) i standarden DS 2342 og i DS/Inf.37.

Tilsvarende viste der sig et behov for en standard i en række andre lande, hvilket resulterede i, at den europæiske standardiseringsorganisation (CEN – European Committee for Standardization) nedsatte et udvalg med henblik på etablering af europæiske standarder på området (EN – European Norm). Danmark, herunder Teknologisk Institut, deltog lige fra starten i dette arbejde med det danske arbejdsudvalg (S230) som krumtap. Baseret på dokumentation fra alle de deltagende lande, og efter grundigt udvalgsarbejde samt en europæisk høring, resulterede dette i godkendelse og udgivelse af de europæiske standarder EN 1176 del 1-7 og EN 1177. Senere i årene 1998 til 2000 blev de udgivet som danske standarder DS/EN 1176 "Legepladsredskaber – Generelle og Supplerende sikkerhedskrav og prøvningsmetoder" og DS/EN 1177 "Stødabsorberende legepladsunderlag – Sikkerhedskrav og prøvningsmetoder". De fælleseuropæiske standarder erstattede de tidligere standarder DS 2342 og DS/Inf.37.

Danmark valgte som de øvrige lande, bortset fra Tyskland, der har fået indføjet nogle undtagelser (se spørgsmål B2), at tage udgangspunkt i standarden i dens helhed. Der kan naturligvis findes andre håndbøger, vejledninger mv. angående legepladsredskabers og legepladsers sikkerhed, men intet grundlag, der på samme vis som de europæiske standarder har været gennem en formel og anerkendt standardiseringsproces. Det er derfor også vurderingen, at standarderne bakkes op af hovedparten af deltagerne i det danske standardiseringsudvalg såvel som af flere andre, ligesom der refereres til dem i det danske bygningsreglement. Se Bygningsreglementet 1995 kapitel 5.3 Legepladsredskaber m.v. stk. 1, som henviser til DS/EN 1176, del 1-7 og DS/EN 1177. Se endvidere i "Lov om produktsikkerhed", §7.

Standardernes betydning er ligeledes belyst på Forbrugerstyrelsens hjemmeside, hvor der også er refereret til de tyske afvigelser, se: <http://www.forbrug.dk>,

De europæiske standarder er på nuværende tidspunkt under revidering, så det er bestemt relevant løbende at diskutere dem, lave undersøgelser mv., som kan føre til forbedringer og evt. nye standarder.

B2: Følger alle europæiske lande de europæiske standarder?

Som anført i spørgsmål B1 anvendes standarden i de fleste europæiske lande i fuld udstrækning, men Tyskland har fået en såkaldt A-afvigelse, da man i Tyskland har en lov om, at børn i alderen 0-36 mdr. altid skal være under opsyn af voksne. Dette betyder igen, at en del af standardens krav ikke nødvendigvis skal følges i Tyskland. Det fremgår af standardens Anneks G, hvilke punkter der kan afviges, og hvis dette følges, bør det fremgå af godkendelsen, at produktet er godkendt efter den tyske version DIN/EN 1176. Er der givet andre afvigelser fra standarden, bør det naturligvis også fremgå af godkendelsen/certifikatet.

B3: Har de danske og europæiske standarder en lovgivningsmæssig status i Danmark?

De europæiske standarder er som anført i spørgsmål B1 anført som vejledende stof i Bygningsreglementet, ligesom de indirekte fremgår af "Lov om produktsikkerhed" (§7). Det betyder, at de ikke er direkte lovpligtige, men at kommunerne i forbindelse med byggesagsbehandlingen skal sikre, at legeredskaberne har et sikkerhedsniveau, der svarer til det, der er beskrevet i EN 1176 og EN 1177.

Man må derfor forvente, at kommunernes tekniske forvaltninger i dag lader de europæiske standarder ligge til grund for byggesagsbehandlingen, hvorfor der kan opstå problemer, hvis ikke kravene i disse er opfyldt.

Ovennævnte betyder, at såfremt man som køber af legepladsudstyr eller en komplet legeplads ønsker krav om at standarderne skal opfyldes i fuld udstrækning, så forudsætter det, at man direkte foreskriver dette som udbudskrav. Fremgår det ikke klart som et krav, vil man kunne komme ud for, at leverandøren afviser at udbedre afvigelser, som en efterfølgende inspektion måtte vise. I den sammenhæng skal anføres, at Teknologisk Institut har valgt konsekvent at tage udgangspunkt i opfyldelse af de europæiske standarders komplette krav, dvs. for både egne legepladsinspektører og for inspektører certificeret under Legepladscertificeringen. Vedr. naturlegeredskaber og legepladser, se dog spørgsmål B4.

B4: Hvorfor stilles der særlige krav til naturlegepladser?

Naturlegeredskaber er i manges øjne et helt specielt kapitel. Ofte laves naturlegepladsredskaber af forhåndenværende materialer hentet i den nærmeste skov, og ingen kender måske træets kvalitet og levetid. Derfor er der udarbejdet en dansk standard, DS 1500: "Naturlegeredskaber – Legepladselementer – Sikkerhedskrav og prøvningsmetoder", som supplement til den europæiske standard. Standarden behandler bl.a. hvilke træsorter, der kan anvendes og konsekvenserne heraf. I DS 1500 har man også benyttet lejligheden til at præcisere et par af de mangler, som er i den europæiske standarders definitioner og samtidig stillet større krav, således at fx anoraksnorefælder kontrolleres alle steder på legeredskabet.

Reelt behøver der dog ikke at være forskel på, hvilke vurderingsgrundlag der anvendes for "almindelige legeredskaber" og naturlegepladsredskaber. Sikkerhedsmæssigt er der således ikke forskel på, om legeredskaber er lavet af firkantede stolper eller af naturformede stolper, men trækvaliteten kan naturligvis være afgørende.

Ved naturlegepladsredskaber skal man dog være særdeles opmærksom på råd, idet det ikke altid kan ses udefra, specielt ved de træsorter, som rådner inde fra kernen. Nogle firmaer er i dag begyndt at lave naturlegepladsredskaber af ædlere træsorter. Der findes faktisk nogle rigtig gode produkter på markedet, som man roligt kan købe, i hvert fald hvad træets kvalitet angår. Om de ønskede sikkerhedskrav er opfyldt er noget andet, men så må man spørge efter dokumentation for det. Det gælder i øvrigt for alle legepladsredskaber.

Teknologisk Institut har med baggrund i det foranstående indtil videre valgt at lade Legepladscertificeringens bedømmelser tage afsæt i de europæiske standarder - også når det gælder bedømmelsen af naturlegepladsredskaber.

B5: Hvilket grundlag benytter Legepladscertificeringen ved vurdering af legepladser og legepladsudstyr?

Teknologisk Institut har i sit virke som prøvningsinstitut og uddannelsescenter for legepladsinspektører samt for sit certificeringsorgan, *Legepladscertificeringen* (også betegnet "LPCERT", der dækker legeredskaber, legepladser, faldunderlag og legepladsinspektører) valgt at lægge de europæiske standarder DS/EN 1176 og DS/EN 1177 til grund, se: www.legepladskontrollen.dk. Dette skyldes, at standarderne er udarbejdet af mange forskellige eksperter fra producenter, prøvningsinstitutter og forbrugerorganisationer i hele Europa, som hver især har bidraget med erfaringer, og at der i Bygningsreglementet henvises til netop disse europæiske standarder (se spørgsmål B1).

Med andre ord prøver vi at lægge os så tæt op ad de krav, der er fastlagt på europæisk plan, og som har været drøftet/og drøftes i disse sammenhænge i stedet for at lave egne regler. På enkelte områder, fx inden for faldunderlag har vi dog via supplerende bestemmelser søgt at konkretisere krav, som har haft en meget generel og ikke operationel form. Eksempelvis kan nævnes måling af urenheder i sand og grusmaterialer til stødabsorberende faldunderlag.

Teknologisk Institut har derudover selv siddet med ved bordet under udarbejdelsen af de europæiske standarder og er fortsat aktivt med i DS-udvalget (S230), som repræsenterer Danmark i revideringen af de nuværende standarder.

Legepladscertificeringen

TEKNOLOGISK
INSTITUT

C E R T I F I K A T

Det er samtidig vort mål at følge standarderne konsekvent og sikre en så ensartet bedømmelse som muligt og dermed at overlade det til legepladsens indehavere at fastlægge evt. afvigelser herfra. Dette betyder eksempelvis, at en legepladsinspektør vil give anmærkning vedr. et installeret udstyr, som ikke opfylder standardens krav, uanset at det måtte have mærker, der refererer til en typecertificering. I den sammenhæng skal bemærkes, at en typecertificering ikke nødvendigvis giver garanti for, at et aktuelt leveret udstyr opfylder kravene, ligesom der naturligvis kan være sket fejl ved monteringen på legepladsen.

Ved inspektion af legepladser bedømmes de legepladsredskaber, der konkret findes på legepladsen. Dette gælder såvel specielle legepladsredskaber som redskaber, der er produktcertificerede af Legepladscertificeringen eller et andet certificeringsorgan. I den forbindelse er det værd at fremhæve, at det ikke er ualmindeligt, at der også ved certificerede produkter kan forekomme fejl. Årsagerne hertil kan være:

- Afvigelser mellem typecertificeringens krav og de krav, der baserer sig på en komplet bedømmelse ud fra de europæiske standarder

- Den anvendte metode kan evt. være iht. DIN/EN 1176, som tillader en afvigelse i forhold til de øvrige europæiske lande. Anneks G i EN 1176 beskriver en A-afvigelse, som er tildelt Tyskland pga. en særlig tysk lov
- Det leverede produkt er ikke nødvendigvis identisk med det certificerede/typegodkendte produkt
- Der kan være sket fejl under opsætningen af legepladsudstyret, så der fx opstår en hovedklemfælde/anoraksnorefælde, eller produktet er placeret forkert på legearealet, så der ikke er korrekt sammenhæng med faldunderlaget.

B6: Hvilke krav stiller Teknologisk Institut til de certificerede legepladsinspektører?

Legepladsinspektører uddannet og certificeret på Teknologisk Institut er forpligtet til at følge kravene i de europæiske standarder (se spørgsmål B1), så længe de har et gyldigt certifikat. Kravene til legepladsinspektørerne er yderligere præciseret på hjemmesiden www.legepladskontrollen.dk, ligesom der her findes opdateret liste over inspektører med gyldigt certifikat.

B7: Hvorfor er Teknologisk Instituts legepladsinspektion akkrediteret?

Teknologisk Institut er akkrediteret af DANAK (Reg. nr. 300 og 9033) til at foretage typeprøvning af legepladsredskaber og inspektion hos producenter og på legepladser. Akkrediteringen bygger på de europæiske standarder, hvorfor vi naturligvis ikke må afvige fra standardernes indhold.

DANAK er det nationale akkrediteringsorgan, der i henhold til aftale med Sikkerhedsstyrelsen (under Økonomi- og Erhvervsministeriet) foretager akkreditering af danske laboratorier, inspektions- og certificeringsorganer m.fl. Akkrediteringen indebærer bl.a. årlige auditeringer og er dermed en yderligere sikkerhed for, at de nødvendige procedurer og ekspertiser forefindes.

B8: Hvorfor kan der være forskel i bedømmelsen af legepladsredskaber og legepladser?

Som det er nævnt indtil flere gange, så har Teknologisk Institut – især ud fra de i spørgsmål B1 og B5 anførte årsager - valgt at følge de europæiske standarder konsekvent ved sikkerhedsvurdering af legepladsudstyr og legepladser.

Leverandøren ved så fra start, hvad han bliver holdt op i mod, og kan ved indgåelse af kontrakt tage forbehold, hvor han finder det urimeligt at opfylde standarderne samt fremlægge relevant dokumentation herfor.

Den ansvarlige for legepladsen får mulighed for at tage stilling til og vurdere, om en accept af en afvigelse er forsvarlig, når der sammenholdes med erfaringer fra børnenes leg, og om det er rimeligt ved sammenligning af tilbudet med andre tilbud.

Modsvarende ville der, hvis hver legepladsinspektør/-kyndig gav sin egen vurdering, meget let fremkomme så mange forskellige resultater, som der er inspektører og prøvningsinstitutter – og det er der næppe generel interesse i.

Teknologisk Institut har derfor valgt den holdning, at skal der her gås på kompromis, så må det baseres på, at der er bred opbakning hertil i Danmark. Dvs. at Instituttet ikke selv ønsker at gå i diskussion med enkelte interesseparter om det, men at debatten må ske i et bredt forum, fx via dialog med standardiseringsudvalget, eller ved at der ønskes lovgivet mere entydigt på området.

Som illustration af problematikkenes alvor kan anføres, at der i standarden står (lidt frit oversat), at hovedklemfælder ikke må forekomme i en højde på mere end 60 cm over terræn.

Ud fra det, vi hører fra mange legepladser, er det de færreste, der har sikkerhed for, at børnene ikke kommer de mest utilgængelige og udfordrende steder, og mange legepladser er åbne hele døgnet uden restriktioner om, at børn skal være ledsaget af voksne. Derfor finder vi, at legepladsens indehaver bør have fuldt kendskab til, hvis der forekommer sådanne hovedklemfælder. Vi og alle legepladsinspektører uddannet og certificeret hos Teknologisk Institut vil altid teste for hovedklemfælder, når de er mere end 60 cm over terræn.

Som sagt, finder vi det rigtigst, at alle facts kommer på bordet, så der klart kan tages stilling og ikke skabes falske forventninger og usikkerhed. Skulle der alligevel opstå diskussioner om, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert vurderet, foreslår vi, at problemet fremsendes til vurdering i DS S230-udvalget, som har repræsentanter for producenter, forbrugere, sikkerhedsstyrelsen og prøvningsinstitutter samt private legepladsinspektører.

*Teknologisk Institut
Legepladskontrollen
Kongsvang Allé 29 8000 Århus C
Telefon: 7220 1996 – Telfax: 7220 1212
Internet: www.legepladskontrollen.dk
Email: legepladskontrollen@teknologisk.dk*